

Nyheter

DN granskar. Övergrepp i kulturens finrum

Hoopen (fd Sundström) berättar att Kulturprofilen antastat henne offentligt. Han kom plötsligt fram till henne i en bar. Det var under hennes första bokmässa i Göteborg och hon hade aldrig träffat honom tidigare.

– Att folk tar en på rumpan har man ju varit med om. Men det här var något mer, eftersom han höll fast mig och verkligen tafsade, över hela kroppen. Jag lyckades slingra mig loss och röt till och då sa han ”med den attityden kommer jag se till att du inte blir långvarig i branschen” och ”vet du inte vem jag är gift med?”. Jag visste inte alls vem han var då.

Ytterligare fem kvinnor som vill vara anonyma talar om liknande erfarenheter av Kulturprofilens sexuella trakasserier som de säger ska ha skett öppet. En av kvinnorna utsattes under en konsert på Klubben, en annan i baren på East, en tredje på hemmafest; en fjärde när hon satt bredvid Kulturprofilen på Nobelfesten, och en femte under en middag på krogen Wasahof tillsammans med högt uppsatta kulturpersonligheter.

– Två från Svenska Akademien. En chef för ett konstmuseum. Jag upplevde inte att hans agerande var det mest otäcka, utan att ingen som satt runt bordet sa åt honom, säger hon.

3 ”Han räknar med ens tystnad och han har räknat rätt”

Nionde, tionde, elfte, tolfte och trettonde kvinnan berättar.

Av de arton kvinnor jag intervjuat berättar fem om händelser som saknar ögonvittnen. I de fallen har närstående och terapeuter jag varit i kontakt med styrkt deras historier; liksom dagboksanteckningar och mejlkonversationer.

Vid ett första samtal berättar en av dem att hon ska anmäla Kulturprofilen.

– Det har att göra med #metoo som rivit upp mycket i mig som jag velat glömma. Men jag känner att jag måste göra det för att skydda andra, eftersom min bild är att det fortfarande pågår.

Nionde kvinnan

Jag ville verkligen arbeta i kulturbranschen och han kom fram till mig under en vernissage. Han var påstridig med kontakt efteråt och jag lät honom hållas. Jag kände att ett jobb på Klubben vore en input i min karriär. Jag gick på några tillställningar, och under en sådan gjorde han närmanden jag inte tyckte om. När jag markerade blev han väldigt aggressiv. Jag blev rädd

för att förnärma honom, och det blev värre när jag började arbeta på Klubben. Vid ett tillfälle tvingade han sig på mig. Det hände i hans extralägenhet på Östermalm... Han våldtog mig där. Jag fick panikångest och så fort jag lyckats ta mig ut på gatan ringde jag en vän och berättade vad som hänt. Och jag skrev om det i min dagbok, som jag har kvar, om att jag kände mig smutsig och lurad. Jag kunde till slut bryta med Klubben och Kulturprofilen men det var ett helvete. Han ringde hela tiden, sökte upp och hotade mig. Jag är fortfarande rädd om jag besöker Stockholm. Att ha varit en av hans unga kvinnor är stigmatiserande. Man blir stämplad. Jag upplever att folk i kulturvärlden... Alla vet och alla har vetat. Men de blundar, vill inte veta hur illa det egentligen ligger till. Många har hört vad vi kallas, ”flickorna på Klubben”.

Tionde kvinnan

Det har gått många år, men varje gång jag ser eller hör hans namn mår jag dåligt. Av att alla har hållit honom om ryggen. Det började på det vanliga sättet: han lyckas alltid hitta unga och självdestruktiva kvinnor. Jag var 25 år gammal, skribent med hyfsad framgång. Jag brottades med depressioner. Han var en främmande person som började prata med mig ute på däckat på en Tysklandsfärja, och redan efter några minuter nämnde han sin fru. Han lockar med sin makt och sina kontakter. Han föreslog att jag skulle komma till Paris, där han och en nära vän till honom, en man i Svenska Akademien, skulle bo en tid. Jag gjorde det och väl på plats blev han en annan, behandlade mig föraktfullt. Men jag mådde inte bra och fortsatte träffa honom under någon månad i Sverige. Han tog mig till Klubben, som jag upplevde att han använde i sina maktspel: det kändes som om han fick en kick av att begå övergreppet i de rummen. Jag är rätt säker på att jag varken var den första eller sista som utsattes och det finns en scen i mitt huvud, som alltid kommer vara där. Han bad mig suga av honom, och det började frivilligt. Men plötsligt tog han tag i mitt huvud. Hårt. Han höll fast det. Jag kunde inte röra mig och jag var så jävla rädd. Jag visste inte om jag skulle komma därifrån. Och det kändes som om han gick i gång på min rädsla. När jag ville lämna relationen slutade han aldrig ringa, och det upphörde först när jag bytte nummer. Jag har skämts sedan dess: för att jag gick in i en relation med honom, och för övergreppet. Skämts över min tystnad och över att vara en av dem han väljer som offer, att vara en av de ”trasiga” kvinnorna. Han räknar med ens tystnad och han har räknat rätt.

Jag minns en intervju med hans vän, mannen i Svenska Akademien som var med i Paris, där han hyllade Kulturprofilen som en idol och en riktig man. Jag mådde illa av det i flera dygn.

Elfte kvinnan

Vi träffades på Klubben där jag varit på en uppläsning tillsammans med mina klasskamrater. Jag var i tjugooårsåldern och drack mycket under den perioden. Hela inledningen till vår relation var full av nej som han struntade i och jag vet inte hur många gånger jag tog bort hans hand från mitt skrev. Men efter ett tag började jag se hans påstridighet som om han brydde sig om mig, och just då behövde jag det. Jag skäms över att jag lät det utvecklas som det gjorde. Det är en sak med dem som blivit tafsade på en enda gång och slagit till honom – då är man en ”fin flicka” och en god feminist. Han kunde bli sexuellt våldsam utan att vi kommit överens om det. Ta stryptag och ge mig örfilar. Men jag sa inte stopp. Jag kände att jag ville dö och då kunde han lika gärna fortsätta, så jag såg det inte som övergrepp. Tidigt betalade han flygbiljetter till Paris där vi bodde i Svenska Akademiens lägenhet. Han hade lovat att låta mig vara i fred. Att få sova i eget rum. Men han kom in på natten och försökte tvinga sig på mig. Jag hade tränat judo och lyckades försvara mig. Haha. Jag skrattar ibland när jag pratar om sådant han gjort, eftersom det är så absurt.

Men för mig började det värsta när jag försökte ta mig ur relationen. Han ringde och skickade sms hela tiden. Han sökte upp mig på jobbet och berättade att han just drömt om att en kvinna med mitt signalement blivit styckmördad. Jag flyttade utomlands under en period för att komma ifrån honom.

Tolfte kvinnan

Jag träffade Kulturprofilen på en vernissage i Stockholm. Jag ville ligga med någon och följde med honom till en lägenhet på Östermalm. Jag minns att han plötsligt tog tag i min nacke. Han höll fast mig och tryckte ner sin kuk så långt i min hals att jag inte kunde andas. Jag fick panik. Men han släppte inte. Till slut kräcktes jag. Då puttade han ut mig över golvet så att spyan inte skulle komma på lakanen. Hans rörelse var så van, som om han gjort det tusen gånger. Hela min kropp frös medan det hände, och efteråt tänkte jag på det som något extremt obehagligt, en gränssituation, men inget övergrepp. Jag hade ju från början gått med på sex.

Sedan följde ett massivt tjatande via telefon tills jag gick med på en middag ute. För mig fanns det något dekadent över den sortens middagar, som jag själv inte hade råd med. Jag var aldrig lockad av Klubben, och jag såg igenom hans små föreläsningar. Jag upplevde att han ville bemäktiga sig mig av den anledningen. Han bjöd på mycket sprit och det blev sent den kvällen. Jag kunde sova i hans Östermalmslägenhet, tyckte han. Jag sa att jag absolut inte ville ha sex. Jag har extremt tydliga minnesbilder av inte mindre än tre tillfällen på väg hem till ho-